

Pressemelding

STATSMINISTERENS KONTOR

Informasjonssekretær - Tlf.: (02) 11 90 18/11 90 11, privat (02) 22 28 01

Øivind Østang

SPERREFRIST 23.08.86 kl. 15.00

DATO 22.08.86

STATSMINISTEREN VARSLER DISTRIKTSPAKKE I 87-BUDSJETTET

1 -I forbindelse med statsbudsjettet for 1987 vil det bli lagt fra
2 en egen distriktpakke med et sett av virkemidler for å snu den
3 negative utviklingen Willoch-regjeringen bragte distrikts-Norge
4 inn i.

5 Det sa statsminister Gro Harlem Brundtland i et
6 foredrag på et Arbeiderpartistevne i Seljord i Telemark lørdag
7 ettermiddag.

8 Statsministeren sa at Regjeringen legger stor vekt
9 på å styrke distriktene. -En god utvikling i distriktene vil og
10 så lette presset på pressområdene og sikre en mer balansert ut-
11 vikling der, sa hun.

12 Harlem Brundtland sa at det var i distriktene man
13 først merket problemene under Willoch-regjeringen, og at det
14 var distriktene som ved valget i fjor klarest ga beskjed om at
15 en annen politikk var ønskelig.

16 -Den kraftige veksten i det private forbruket, kob-
17 binert med for svak vekst i fellesforbruket har skapt en ny se-
18 traliseringebølge. Med en ny flytdebølge fra bygdene som resultat,
19 sa statsministeren.

20 Hun sa at Regjeringen, under omleggingen av den
21 økonomiske politikken i vår, la stor vekt på å styrke distrikt-
22 ene, blant annet gjennom skjerming av kommuner og fylker. Det b
23 foretatt innstramninger i pressområdene og en viss økning i de
24 distriktpolitiske virkemidlene.

25 -Høyre ønsket å redusere kommunenes og fylkenes
26 inntekter med 500 millioner - noe som ville svekket innsatsen i
27 helsevesenet og i eldreomsorgen, bremset utbyggingen av barnehag
28 er og skapt enda større problemer i skolen. Fordi distriktskom-
29 munene har den mest sårbare økonomien, ville de merket Høyres
30 innstramninger sterkest, sa Harlem Brundtland.

Skatt

31 -De som i dag betaler skatt av hver eneste krone de tjener, vil
32 neste år få mindre skatt. Det gjelder også dem som bare i be-
33 grenset grad har benyttet seg av de ulike fradragsordningene, sa
34 statsministeren.

35 -Men det er også noen som vil få mer skatt. Det e
36 de som har utnyttet svakhetene med dagens system i særlig grad,
37 de som i dag til tross for høy inntekt, betaler lite skatt, sa
38 Harlem Brundtland.

39 Statsministeren sa at Regjeringen nå overveier å
40 gjøre bruttoskatten progressiv. -Det er gode grunner for å gjøre
41 dette, både sosialt og når det gjelder ressursbruk. Blant annet
42 blir det da mulig samtidig å redusere marginals-katten på netto-
43 inntekten for de høyeste inntektene, slik at fordelene ved fra-
44 dragene blir utjevnet mellom høye og lave inntekter, sa hun.

45 -Det er heller ikke slik at næringsdrivende skal
46 betale bruttoskatt av hele omsetningen. Vanlige driftsutgifter
47 skal selvfølgelig fortsatt kunne trekkes fra, sa Harlem Brundt-
48 land.

49 Til red: Her følger et lengre utdrag av statsministerens tale
50 i Seljord 23.08.86 kl. 15.00:

U T D R A G av
Statsminister Gro Harlem Brundtlands
tale i Seljord, lørdag 23.8.86

SPERRET til
23.8.86 kl 1500

Distriktpolitikk

Det var i distriktene man først merket problemene under Willoch-regjeringen og det var distrikts-Norge som ved valget i fjor høst ga klareste beskj om at de ønsket en annen politikk.

Den kraftige veksten i det private forbruket, kombinert med for svak vekst i fellesforbruket har skapt en ny sentaliseringsbølge. Med en ny flyttebølge fra bygdene som resultat.

Under omleggingen av den økonomiske politikken i vår la Regjeringen stor vekt på å styrke distriktene, blant annet gjennom en skjerming av kommuner og fylker. Det ble foretatt innstramminger i pressområdene og en viss økning i de distriktpolitiske virkemidlene.

Høyre ønsket å redusere kommunenes og fylkenes inntekter med 500 millioner - noe som ville svekket innsatsen i helsevesenet og i eldreomsorgen, bremsset utbyggingen av barnehager, og skapt enda større problemer i skolen. Fordi distriktskommunene har den mest sårbare økonomien, ville de merket Høyres innstramminger sterkest.

Det var dette som var alternativet til de tiltak som ble gjennomført. Arbeiderpartiet skjermet fellesforbruket - mens Høyre angrep det.

Det er jo derfor nesten utrolig når Senterpartiets formann Johan J Jacobsen går ut og angriper Arbeiderpartiet for vår distriktpolitikk. Etter å ha sittet i en regjering som har svekket distriktene - for så å stå sammen med oss mot nye angrep fra Høyre mot kommuner og fylker - ja, så angriper Jacobsen oss.

Alternativet til Arbeiderpartiets distriktpolitikk, er ikke Senterpartiets men Høyre. Nå reiste Jacobsen landet rundt i valgkampen og sa at folk måtte stemme Senterpartiet inn i Regjeringskontorene fordi de trengtes der for å holde Høyre i øra. De lykkes ikke særlig godt med det.

Det Jacobsen gjør er jo å kritisere følgene av den politikk hans selv sto medansvarlig for. Men kritikken over den skjeve utviklingen i distrikts-Norge våger han først å komme fram med etter at Willoch har gått av, nær sagt både en og to ganger.

Regjeringen legger stor vekt på å styrke distriktene. En god utvikling i distriktene vil også lette presset på pressområdene og sikre en mer balansert utvikling der.

I forbindelse med statsbudsjettet for 1987 vil det bli lagt fram en egen distriktpakke med et sett av virkemidler for å snu den negative utviklingen Willoch-regjeringen brakte distrikts-Norge inn i.

Målet for distriktpolitikken om å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret står fast. For å oppnå dette ønsker vi å sikre en jevnest mulig regional fordeling av den økonomiske veksten. I praksis er det sysselsettingsspørsmålet interessen fokuserer på. Det er for tiden en lav ledighet på landsbasis. Men i enkelte distrikter og regioner er det fortsatt problemer. Mangel på arbeidskraft i de sentrale strøk og mangel på arbeidsplasser i distriktene skaper en ny utflyttingsbølge.

Den nedgang i folketallet vi nå ser har imidlertid en mer sammensatt årsak enn tidligere. Mens vi i 1950- og 1960-årene hadde en årlig befolkningsvekst på landsbasis tilsvarende innbyggertallet i f.eks. Skien, står vi nå overfor en situasjon der enhver befolkningsvekst, uansett hvor den skjer, vil innebære nedgang i folketallet andre steder. Telemark har til nå vært heldig stilt i og med at det de siste 10 årene har vært netto innflytting til fylket. Vi må imidlertid være forberedt på at innflyttingen kan komme til å reduseres.

Det stiller enda større krav til en balansert utvikling mellom distrikt og sentrum.

Enkelte utviklingstrekk peker i retning av at de distriktpolitiske utfordringer vil øke heller enn å avta i årene framover.

Den nye familiestrukturen skaper nye behov. Av yrkesmessige og økonomiske grunner vil både kvinner og menn bruke utdannelsen sin. Bostedsvalget preges derfor mer enn før av yrkesmulighetene. I den nye familien vil både kvinne og mann ha et arbeide utenfor hjemmet.

Det innebærer at det også må være tilbud om arbeid for kvinnene i distriktene. Hvis vi ikke får kvinnene til å bli i bygde-Norge, blir det ikke så mye trivsel for mannen der heller.

På 1970-tallet representerte den kraftige utbyggingen i offentlig sektor arbeidstilbud spesielt til kvinnene. I første halvdel av 80-årene er denne veksten stoppet opp, og problemene for kvinnene, ikke minst i distriktene, ble store.

Dette stiller også krav om hele servicetilbudet, fra barnehager til ungdomstilbud og kulturtilbud i bred forstand.

Vekst i industrisysselsettingen i distriktene, var et viktig bidrag til den stabilisering av sysselsetting og bosetting vi fikk til på 70-tallet. Og vi trenger ny vekst i industrien i alle deler av landet som ledd i en strategi for å gjenskape balansen i norsk økonomi. Men ny teknikk gjør at vi ikke kan regne med store bidrag til ny sysselsetting fra industrien. De fleste av de nye arbeidsplassene vil komme i de tjenesteytende næringer.

En ny distriktpolitikk må bygge på de utfordringer vi nå står overfor. Retningslinjene for Regjeringens distriktpolitikk kan derfor oppsummeres i fem hovedpunkter:

- * Vi må bygge opp kompetansen i distriktene, både i bedriftene, i skoleverket og gjennom regionale kompetansesentera av ulike slag.
- * Vi må skape nok arbeidsplasser for begge kjønn. Derfor må kvinnes arbeidsmuligheter vies vesentlig større oppmerksomhet enn før.
- * Vi må mobilisere alle gode lokaler krefter, og gi kommuner og fylker gode muligheter for å drive tiltaksarbeid og næringsutvikling ut fra lokale muligheter.
- * Vi må i tillegg ta et nasjonalt og statlig ansvar for å sørge for regional balanse. Det er den ville vekst i privat forbruk og finansieringsvirksomhet som har skapt overopphetingen i Oslo-området - som suger bygdeungdom til byene og gjør det vanskelig for distriktene å få tak i fagfolk. Skal vi sikre distriktene må vi ha mot til å bremse i pressområdene.
- * Primærnæringene må fortsatt spille en viktig rolle i distriktene, men det må ikke forhindre at vi ser på om noen av pengene kan fordeles bedre.

Vi må gå nye veier for å kanalisere en større del av veksten i de tjenesteytende næringer til distriktene. Derfor ble det som ledd i Revidert Nasjonalbudsjett satt i gang arbeid med et eget tiltaksprogram for de tjenesteytende næringer. Dette vil bli fulgt opp med en egen "distriktspakke" som vil være en viktig del av det økonomiske opplegg for 1987.

Vi må finne ut hvordan distriktene kan dekke en større del av befolkningens eget tjenestetilbud. Vi må bruke ny teknologi slik at EDB like naturlig kan utføres i Seljord som i Oslo. Vi må bruke de muligheter som finnes i reiselivet, ikke minst her i Telemark, - bygge opp gode tilbud og markedsføre dem aktivt i Norden og Europa.

Reiseliv og nye kulturtilbud gir både arbeidsplasser for begge kjønn og er med å skape det totalmiljø som gjør distriktene til attraktive bosteder også for nye generasjoner.

God distriktspolitikk er også i byenes og hele nasjonens interesse. Våre større byer trues av trafikk-kork, miljøproblemer og boligpriser som skaper stadig flere sosialklienter. Det er også i byenes interesse at distriktene har attraktive miljøer og arbeidstilbud.

Det økonomiske utføre vi er kommet opp i, vil ikke tillate at distriktenes problemer skal løses ved nye massive overføringer. Vi må videreføre de distriktspolitiske virkemidler som har vist seg effektive, og sette inn en ekstrainsats der den særlig trenges. Da tenker jeg særlig på det som gjelder kvinnes arbeidsmuligheter og på forskning,

utvikling og kompetanseoppbygging. Her må vi ha et samspill mellom lokale og sentrale krefter.

I Telemark har vi arbeider-styre i fylket og i nesten alle kommuner, og det er en lang rekke lokale initiativ vi kan vise til og være stolte av. Telemark står fram i første rekke når det gjelder det lokale tiltaksarbeid. Det teknisk/industrielle kompetansesenter i Porsgrunn og det økonomisk/administrative kompetansesenter i Bø er positive eksempler på samspill mellom offentlige og private krefter. - Eksempler som illustrerer tankegangen i Arbeiderpartiets næringsutviklingsprogram, der vi på en praktisk måte vil utnytte blandingsøkonomiens muligheter.

Det er viktig at staten følger opp de initiativ som på denne måte blir tatt av kommuner og fylker, for de vet best hvor skoen trykker, som har den på.

Jeg avla Jacobsen og hans uttalelser en liten visitt, men mest har jeg lyst til å invitere til samarbeid. Hovedskillelinjene i distriktpolitikken går ikke mellom Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Det er ikke disse to partiene som tror at markedskreftene alene skal kunne løse distriktenes problemer. Men Jacobsen satt selv i en regjering som ikke en eneste gang i bruk etableringsloven for å bremse den opphetede byggeboomen i Oslo-Bærum og Asker. Om en kjører bil fra Seljord til Oslo og passerer Asker, Bærum og Fornebu og så endelig kommer fram til Rådhuset - det er jo ofte kø - ja så skjønner en hvor veksten er kommet hen i disse årene.

Etableringsloven kan aldri bli noe hovedvirkemiddel i distriktpolitikken - hovedtyngden må ligge i den positive støtte til tiltak ute i kommuner og fylker - men det er en styringsmulighet vi ikke kan unnlate å ta i bruk når den regionale ubalanse blir så stor som vi har har sett.

På dette området og i synet på den offentlige sektors rolle, - på viljen til å ha et skattenivå som gir fellesskapet virkemuligheter også i nærings- og distriktpolitikken, - ja da er det egentlig By-Høyre og Fremskrittspartiet som er anderledes: Det er stor grad av enighet mellom mellompartiene og Arbeiderpartiet om at vi har et nasjonalt og offentlig ansvar for å sikre bosettingsmønster og regional balanse. Det er et syn som har støtte inn i Bygde-Høyre.

Vårt budsjett for 1987 vil ha en klar distriktsprofil, men det er intet rom for Høyres lettsindige skattepolitikk. Jacobsen får velge, han kan ikke få begge deler i den tilstand økonomien nå er. Jeg vil også legge til, at vi i arbeidet med den distriktpolitiske pakke også har funnet enkelte interessante idéer og forslag i det Senterpartiet har lagt fram - etter at de slapp ut av Høyres favntak.